

УПРАВЛІННЯ ПОДАТКОВИМ БОРГОМ: ВИКЛИКИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Зростання податкового боргу в Україні стимулює потребу у вивченні та впровадженні ефективних стратегій та інструментів управління ним. Для цього необхідно проаналізувати причини зростання податкового боргу, вивчити світовий досвід управління ним та розробити комплекс заходів, спрямованих на зменшення цієї проблеми в Україні [1].

Причини виникнення податкового боргу можуть бути досить різноманітними і відображати складний економічний, фінансовий та юридичний контекст[1]:

- економічні фактори (наприклад, значний спад виробництва або зростання цін на сировину та матеріали можуть вплинути на фінансову стабільність підприємств, ускладнюючи їх здатність до вчасного сплати податків);

- фінансові труднощі (відсутність обігових коштів, неплатоспроможність покупців або надмірна кредиторська заборгованість можуть призвести до тимчасових фінансових труднощів, які ускладнюють платежі до бюджету);

- юридичні проблеми (невиконання умов договорів або контрактів, а також донарахування податків після результатів податкових перевірок можуть стати причинами виникнення податкового боргу);

- непередбачувані обставини (наприклад, непередбачені природні чи технічні катастрофи, військові конфлікти або економічні кризи можуть вплинути на фінансове становище підприємств та ускладнити вчасні платежі).

В умовах воєнного стану, перед Україною постали безпрецедентні економічні та безпекові виклики, що вимагають швидких рішень та ефективних дій. Одним із найважливіших інструментів протидії сучасним проблемам стала глобальна трансформація податкової політики держави, що включає в себе не лише оновлення законодавчої бази, але й адаптацію податкової системи до нових економічних реалій. Уряд зосередив увагу на пом'якшенні фінансового навантаження на громадян та підприємства в складних умовах.

Зокрема, було передбачено спрощення процедур адміністрування податків, надано певні податкові пільги та знижено ставки податків для окремих категорій платників, а також запроваджено окремі стимули для підприємців, що створюють робочі місця або релокуються в безпечні регіони. Такі заходи були покликані підтримати економічну активність, стимулювати розвиток підприємництва та забезпечити фінансову стабільність в умовах війни, створюючи більш сприятливі умови для відновлення економіки після її завершення. Втім, не всі ініціативи уряду виявилися успішними та змогли принести очікуваний результат. Деякі запропоновані механізми не виправдали себе на практиці, тоді як інші зіткнулися з труднощами у впровадженні або викликали неоднозначну реакцію з боку бізнесу та громадськості. З огляду на це, у 2024 році було здійснено перегляд податкової політики та внесено низку змін до податкового законодавства [2].

Розуміння причин податкової заборгованості дозволяє уникнути її негативних наслідків і підтримувати фінансову стабільність держави та платників податків. Зростання податкового боргу в Україні є серйозною економічною проблемою, яка має негативний вплив на фінансові можливості держави, підприємницьку активність та соціальний розвиток. Оптимізація управління податковим боргом в Україні може бути досягнута за допомогою стимулювання економічного зростання, зменшення тіньової економіки, покращення адміністрування податків, боротьби з ухиленням від сплати податків та за допомогою оптимізації управління податковим боргом за допомогою використання ризик-орієнтованого підходу та залучення міжнародного досвіду [1].

Список використаних джерел

1. Круглякова, В., & Пилат, М. (2024). ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ПОДАТКОВИМ БОРГОМ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ВИКЛИКИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ. *Економіка та суспільство*, (63). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-116>

2. Матвійчук Л.О., Лопатовська О.О., Мельничук І.І., Хома Д.М. Податкові новації в умовах воєнного стану: законодавчі зміни та підходи до управління податковими ризиками. *Modern Economics*. 2025. № 49(2025). С. 148-153. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V49\(2025\)-20](https://doi.org/10.31521/modecon.V49(2025)-20).